

market monitor

Focus op de machine-industrie – prestaties en
vooruitzichten

Disclaimer

Dit rapport wordt louter ter informatie verstrekt en is niet bedoeld als enige aanbeveling of advies aan de lezer(s) met betrekking tot een specifieke transactie, investering of strategie. Lezers zijn zelf verantwoordelijk voor het nemen van commerciële en andere beslissingen omtrent de verstrekte informatie. Hoewel Atradius al het noodzakelijke heeft gedaan om te verzekeren dat de informatie in dit rapport verkregen is van betrouwbare bronnen, kan Atradius niet verantwoordelijk gesteld worden voor fouten of omissies, of voor de resultaten verkregen door gebruik van deze informatie. Alle informatie in dit rapport wordt gegeven 'zoals ze is', zonder garantie op volledigheid, accuraatheid, tijdsgebondenheid, of op de resultaten verkregen door gebruik van het rapport, en zonder garantie van enige soort, uitdrukkelijk of geïmpliceerd. In geen geval zal Atradius, haar gerelateerde partners of corporaties, of de partners, agenten of werknemers hiervan verantwoordelijk gesteld kunnen worden voor enige genomen beslissing of actie die zij zouden nemen op basis van de in dit rapport verstrekte informatie om het even welke schade het betreft, zelfs wanneer vooraf geïnformeerd over de mogelijke negatieve gevolgen.

Copyright Atradius N.V. 2016

In deze uitgave...

Inleiding	Uitdagingen en kansen.....	4
Volledige rapporten		
Tsjechië	Bedrijfsmarges zijn toegenomen.....	5
Frankrijk	Overcapaciteit blijft een probleem	7
Duitsland	Veel bedrijven hebben een grote financiële veerkracht.....	9
Italië	Concurrentie blijft groot op de binnenlandse markt..	11
Marktprestaties in een oogopslag		
Denemarken	Stabiele prestaties, maar hoge inputkosten.....	13
Turkije	Export naar Rusland is gedaald.....	14
Marktprestaties in een flits		
	België, Brazilië , Nederland, Verenigde Staten, Zweden	15
Overzichtstabel	Overzicht van de prestaties per sector en per land.....	18
Sectorprestaties	Veranderingen sinds juli 2016.....	20

Op de volgende pagina's geven we aan de hand van de volgende weersymbolen de algemene economische vooruitzichten per sector weer:

Uitstekend

Goed

Redelijk

Matig

Slecht

Uitdagingen en kansen

In de meeste landen die in deze Market Monitor aan bod komen, geeft de machine-industrie goede of redelijke vooruitzichten voor 2016 en begin 2017. Deze sector is echter zeer gevoelig voor gewijzigde prioriteiten en budgetten van klanten op de eindmarkten; ook wordt hij in hoge mate blootgesteld aan internationale uitdagingen, zoals de geopolitieke onzekerheid en volatiliteit van de internationale economische omstandigheden, waaronder een daling van de goederenprijzen. Tegelijkertijd staan de inkomsten van bedrijven uit de machine-industrie op ontwikkelde markten onder steeds grotere druk vanwege de concurrentie van opkomende markten, vooral in het segment van de producten met een lagere toegevoegde waarde.

Er blijven nog altijd kansen bestaan voor bedrijven uit de machine-industrie die nieuwe assortimenten en technologieën ontwikkelen en voor hen die zich bezighouden met het aanpassen van bestaande technologieën. Meer in het bijzonder is groei te vinden in slimmere producten en het Internet of Things, dat wil zeggen producten met ingebedde sensortechnologieën. Indien deze innovaties goed gekapitaliseerd en beheerd worden, kunnen ze de productiviteit helpen verbeteren door bedrijven in staat te stellen de prestaties van hun fabrieken, bedrijfsmiddelen en toeleveringsketen actiever op te volgen en te optimaliseren.

Tsjechië

- **Bedrijfsmarges zijn toegenomen**
- **Prestaties verschillen van deelsector tot deelsector**
- **Betalingen gebeuren na gemiddeld 30 à 60 dagen**

Overzicht

Beoordeling kredietrisico	sterke verbetering	verbetering	stabiel	verslechtering	sterke verslechtering
Trend in wanbetaling over de afgelopen 6 maanden			✓		
Ontwikkeling van wanbetaling in de komende 6 maanden			✓		
Trend in insolventies over de afgelopen 6 maanden			✓		
Ontwikkeling van insolventies in de komende 6 maanden			✓		
Financieringscondities	zeer hoog	hoog	gemiddeld	laag	zeer laag
Afhankelijkheid van bankfinanciering		✓			
Algehele schuldenlast van de sector			✓		
Bereidheid van banken om krediet te verlenen aan de sector		✓			
Bedrijfsklimaat	sterke verbetering	verbetering	stabiel	verslechtering	sterke verslechtering
Winstmarges: algemene trend over de afgelopen 12 maanden		✓			
Situatie algemene vraag (verkoop)			✓		

Bron: Atradius

De Tsjechische machine-industrie blijft profiteren van de solide prestaties van de Tsjechische economie; die groeide met 4,3% in 2015 en zal naar verwachting met 2,4% groeien in 2016 en met 2,7% in 2017. De momenteel groeiende binnenlandse auto-sector is een belangrijke klant voor machines. Ook is de vraag naar machines uit de bouwsector weer toegenomen. De zeer exportgerichte Tsjechische machine-industrie profiteert bovendien van het herstel in de eurozone en de stabiele wisselkoers van de koruna ten opzichte van de euro. De waardering van de Amerikaanse dollar ten opzichte van de koruna is goed nieuws voor machineproducenten die naar overzeese markten exporteren.

De toegenomen vraag en lagere goederenprijzen hebben de voorbije 12 maanden tot grotere marges geleid. Het eigen vermogen van machineproducenten ligt boven het gemiddelde van

alle productiesectoren. Hoewel hun afhankelijkheid van bankleningen gemiddeld is, staan banken over het algemeen positief tegenover bedrijven uit deze sector en zorgen ze voor voldoende liquiditeit.

De prestaties verschillen echter per deelsector. Zoals hierboven vermeld, zijn de vooruitzichten voor de machinesector positief, terwijl de deelsector van de landbouwmachines profiteert van een toenemende vraag en betere financiële resultaten van klanten uit de agro-sector. Dat gezegde zijnde hebben machineproducenten die van de export naar Rusland afhankelijk zijn het moeilijk om betalingen te innen en moeten ze concurreren op nieuwe markten. Tegelijkertijd blijven machineproducenten die van energie-, mijnbouw- en stroomsectoren afhankelijk zijn met moeilijkheden kampen.

Tsjechië: machine-industrie

	2015	2016f	2017f
Bbp-groei (%)	4,3	2,4	2,7
Groei van de toegevoegde waarde van de sector (%)	5,1	3,4	2,8

Aandeel van de sector in de nationale economie (%)	4,2
Gemiddelde groei van de sector over de afgelopen 3 jaar (%)	2,5
Gemiddelde groei van de sector over de afgelopen 5 jaar (%)	5,7
Exportgerichtheid	hoog
Concurrentie	hoog

Bronnen: IHS, Atradius

Betalingen in de Tsjechische machine-industrie gebeuren na gemiddeld 30 à 60 dagen, afhankelijk van het segment. Soms zijn vooruitbetalingen nodig, wanneer speciaal gereedschap wordt gemaakt. Het aantal late betalingen is groot, vaak door geschillen, een groot aantal vorderingen of vertraging van projecten. Het aantal wanbetalingen zou de komende maanden niet moeten stijgen. De sector heeft een gemiddeld aantal insolventies, vergeleken met andere sectoren; voor de tweede helft van 2016 worden geen grote stijgingen verwacht.

Ons acceptatiebeleid voor de machinesector blijft relatief open, afhankelijk van de prestaties van afzonderlijke deelsectoren. Als een klant uit deze sector ons vraagt om de kredietwaardigheid van een koper te beoordelen, kijken we naar de handelservaringen van onze klant met die koper, controleren we de belangrijkste financiële cijfers van de koper, de spreiding van vorderingen, crediteuren en voorraden, om ervoor te zorgen dat deze binnen aanvaardbare grenzen vallen. We blijven echter extra aandacht besteden aan machineproducenten die afhankelijk zijn van de bouwsector.

Tsjechische machine-industrie

Sterke Punten

Goede ordersituatie op binnenlandse en exportmarkten

Weinig wanbetalingen

Blootstelling op geavanceerde markten

Zwakke Punten

Zeer competitief klimaat; kleine machineproducenten moeten concurreren op het vlak van prijzen en betalingsvoorwaarden

Langere cashcyclus

Grote investeringen in productiefaciliteiten nodig

Bron: Atradius

Frankrijk

- Groei in de meeste segmenten
- Producenten van landbouwmachines kampen met problemen
- Overcapaciteit blijft een probleem

Overzicht

Beoordeling kredietrisico	sterke verbetering	verbetering	stabiel	verslechtering	sterke verslechtering
Trend in wanbetaling over de afgelopen 6 maanden		✓			
Ontwikkeling van wanbetaling in de komende 6 maanden			✓		
Trend in insolventies over de afgelopen 6 maanden		✓			
Ontwikkeling van insolventies in de komende 6 maanden			✓		
Financieringscondities	zeer hoog	hoog	gemiddeld	laag	zeer laag
Afhankelijkheid van bankfinanciering			✓		
Algehele schuldenlast van de sector			✓		
Bereidheid van banken om krediet te verlenen aan de sector		✓			
Bedrijfsklimaat	sterke verbetering	verbetering	stabiel	verslechtering	sterke verslechtering
Winstmarges: algemene trend over de afgelopen 12 maanden			✓		
Situatie algemene vraag (verkoop)		✓			

Bron: Atradius

In de Franse machinesector ging het in 2014 ingezette herstel verder, dankzij de sterkere groei van de industriële productie en export. Verwacht wordt dat de toegevoegde waarde met 1,3% zal groeien in 2016 en 2017, na een groei van 1,0% in 2015. De machinesector zou moeten profiteren van het economische herstel in Frankrijk; voor 2016 en 2017 verwacht men immers dat het bbp met 1,5% zal groeien, naast een sterkere groei van de industriële productie en export.

Meer dan 30.000 bedrijven, vooral in het mkb, zijn actief in het segment van de algemene mechanische techniek (metaalbewerkingsmachines, apparatuur, precisiemachines). In 2016 zouden de omzet en productie in dit segment moeten stijgen, terwijl de export stabiel blijft en de binnenlandse investeringen in machines aantrekken. In 2015 liet het exportgerichte segment van de hijs- en behandelingsapparatuur een productiestijging van 6,5%

optekenen. Voor 2016 en 2017 wordt een verdere stijging verwacht, dankzij de verdere groei van de export en een bescheiden heropleving van de vraag vanuit de Franse bouwsector.

Het segment koelapparatuur zal naar verwachting ook profiteren van het herstel in de Franse bouwsector, met grotere marges en inkomsten in 2016 dankzij de verkoopvolumes, terwijl de verkoopprijzen stabiel zouden moeten blijven.

Dat gezegde zijnde kregen producenten van landbouwmachines in 2015 te maken met een zeer competitief klimaat en een dalende omzet en marges, wat vooral gevolgen had voor kleine groothandelaren. Verwacht wordt dat zowel de omzet als de productie verder dalen in 2016, met respectievelijk 2% en 4%, aangezien kopers van landbouwapparatuur minder zullen investeren wegens lagere inkomsten.

Frankrijk: machine-industrie

	2015	2016f	2017f
Bbp-groei (%)	1,2	1,5	1,5
Groei van de toegevoegde waarde van de sector (%)	1,0	1,3	1,3

Aandeel van de sector in de nationale economie (%)	0,9
Gemiddelde groei van de sector over de afgelopen 3 jaar (%)	-1,2
Gemiddelde groei van de sector over de afgelopen 5 jaar (%)	0,5
Exportgerichtheid	hoog
Concurrentie	hoog

Bronnen: IHS, Atradius

Ondanks het herstel blijft overcapaciteit een probleem voor de Franse machinesector op lange termijn. In deze kapitaalintensieve sector is er immers veel behoefte aan financiering. Als gevolg daarvan kunnen bedrijven in deze sector grote schulden oplopen die hun financiële structuur en algemene solvabiliteit verzwakken, waardoor hun liquiditeit te veel onder druk komt te staan. In veel gevallen kunnen vooruitbetalingen echter de cashsituatie van leveranciers verbeteren, terwijl banken bereid lijken om leningen toe te staan.

Betalingen in de Franse machinesector gebeuren na gemiddeld 70-80 dagen. De voorbije twee jaar waren er maar weinig late betalingen. Het aantal wanbetalingen daalde in 2015 en verwacht wordt dat ze in 2016 nivelleren. Dat gezegd zijnde kam-

pen machineproducenten die aan de bouwsector verkopen nog steeds met het slechte betalingsgedrag in deze sector. Het aantal insolventies in de machinesector is relatief laag en zou niet moeten stijgen in 2016.

Gelet op de positieve vooruitzichten blijft ons acceptatiebeleid over het algemeen open, hoewel we voorzichtiger staan tegenover machineproducenten die actief zijn in het landbouwsegment, wegens de bovenvermelde problemen.

Franse machine-industrie

Sterke Punten

Toonaangevend voor sommige belangrijke producten

Diversiteit van outlets

Technische kennis

Goede internationale positie (Frankrijk is de op vijf na grootste speler ter wereld)

Zwakke Punten

Structurele overcapaciteit in sommige segmenten

Veel behoefte aan financiering

Afhankelijkheid van exportmarkten

Bron: Atradius

Duitsland

- Veel bedrijven hebben een grote financiële veerkracht
- Het aantal insolventies zal in 2016 naar verwachting afvlakken
- De deelsector papier/drukwerk kampt nog met problemen

Overzicht

Beoordeling kredietrisico	sterke verbetering	verbetering	stabiel	verslechtering	sterke verslechtering
Trend in wanbetaling over de afgelopen 6 maanden			✓		
Ontwikkeling van wanbetaling in de komende 6 maanden			✓		
Trend in insolventies over de afgelopen 6 maanden		✓			
Ontwikkeling van insolventies in de komende 6 maanden			✓		
Financieringscondities	zeer hoog	hoog	gemiddeld	laag	zeer laag
Afhankelijkheid van bankfinanciering				✓	
Algehele schuldenlast van de sector				✓	
Bereidheid van banken om krediet te verlenen aan de sector		✓			
Bedrijfsklimaat	sterke verbetering	verbetering	stabiel	verslechtering	sterke verslechtering
Winstmarges: algemene trend over de afgelopen 12 maanden			✓		
Situatie algemene vraag (verkoop)		✓			

Bron: Atradius

De Duitse machine-industrie, goed 3% van het bbp, is een van de pijlers van de Duitse economie. De inkomende bestellingen in het machinesegment zijn dan ook een goede indicator van de evolutie van de Duitse productiesector in zijn geheel. De Duitse productie van machines/mechanische techniek steeg met 0,8% in 2015 en met 0,2% in het eerste kwartaal van 2016.

Veel Duitse machineproducenten zijn een wereldwijde marktleider in hun segment. De algemene vooruitzichten voor 2016 en 2017 blijven positief; veel bedrijven hebben immers nog flink wat bestellingen lopen, vooral in segmenten die machines aan de autosector leveren. Het ondernemersvertrouwen van producenten van machines voor scheepswerven is verbeterd dankzij het toegenomen aantal orders, vooral voor cruiseschepen en speciale schepen. Na een marktconsolidatie de afgelopen jaren heeft

het segment voor machines met betrekking tot zonne-energie zich eindelijk hersteld.

In 2016 stijgt de omzet naar verwachting met 0,8%, vooral dankzij de export. Dat gezegd zijnde zijn de prestaties van de Duitse machinesector, wegens de hoge exportverhouding van meer dan 75%, sterk afhankelijk van de buitenlandse vraag en dus gevoelig voor bepaalde risico's (terugval van de internationale economie, toenemende geopolitieke risico's, wisselkoersvolatiliteit en verzendingskosten).

De sector wordt gekenmerkt door zware investeringen (IT en apparatuur) en toegenomen loonkosten. De verhouding eigen vermogen/vreemd vermogen van machineproducten is hoger dan het gemiddelde van de Duitse industrie, aangezien nood-

Duitsland: machine-industrie

	2015	2016f	2017f
Bbp-groei (%)	1,7	1,7	1,5
Groei van de toegevoegde waarde van de sector (%)	1,0	0,8	1,4

Aandeel van de sector in de nationale economie (%)	3,1
Gemiddelde groei van de sector over de afgelopen 3 jaar (%)	0,6
Gemiddelde groei van de sector over de afgelopen 5 jaar (%)	3,0
Exportgerichtheid	zer hoog
Concurrentie	gemiddeld

Bronnen: IHS, Atradius

zakelijke investeringen vaak gefinancierd kunnen worden met eigen middelen (cashflow, aandeelhouders- en/of mezzanineleeningen). Daardoor zijn veel machineproducenten niet overdreven afhankelijk van bankleningen en is de schuldenlast bij banken vrij laag. Gezien de positieve netto-kaspositie en de momenteel lage financieringskosten kunnen veel machineproducenten hun positie verder versterken via overnames die met cash en leningen gefinancierd worden.

De marges zijn relatief groot, vooral in nichesegmenten, maar zijn de voorbije jaren onder steeds grotere druk komen te staan door de toenemende concurrentie, vooral vanuit China. Op de internationale markt slagen Chinese machineproducenten er steeds beter in om machines van hoge kwaliteit te maken, waardoor Duitse bedrijven compromissen moeten sluiten op het vlak van de prijs.

De meeste machine-exporteurs die zich vooral op Rusland richten, konden hun dalende inkomsten tenminste gedeeltelijk compenseren door meer te exporteren naar de EU, de VS en Azië. Zo konden ze hun winstverlies beperken. Sommige kleine spelers die afhankelijk waren van de handel met Rusland en die reeds voor de crisis in Oekraïne met financiële moeilijkheden kampten, hebben het nu nog moeilijker.

Vergeleken met andere Duitse sectoren is het betalingsgedrag en het aantal wanbetalingen/insolventies in de machine-industrie nog altijd goed. Het aantal wanbetalingen zou laag moeten blijven en het aantal insolventies zal in 2016 naar verwachting afvlakken, na een daling in 2015.

Gezien de algemene financiële sterkte van de Duitse machineproducenten blijft ons acceptatiebeleid over het algemeen soepel. We vragen nog steeds naar financiële gegevens, zoals balans, kwartaalrapporten, vooruitzichten en banktoezeggingen bij het beoordelen van de kredietwaardigheid van kopers in deze sector en we zullen onze klanten soms aanbevelen om in een eigendomsvoorbehoud of andere zekerheden te voorzien.

Dat gezegd zijnde kampen machineproducenten die actief zijn in de deelsectoren papier/drukwerk met meer structurele problemen, doordat de maatschappij over het algemeen steeds 'digitaal' wordt. Deze verschuiving heeft tot krimpende winstmarges geleid en veel bedrijven zijn zich nog aan het herstructureren om hun productie af te stemmen op de behoeften van klanten. Een ander segment dat het nog altijd moeilijk heeft, is dat van de textielmachines, maar deze deelsector vertegenwoordigt slechts een klein percentage van de Duitse machinesector. Duitse producenten van landbouwmachines hebben het moeilijk gekregen na de zware investeringen die ze in Rusland en Oekraïne deden voor het conflict uitbrak.

Duitse machine-industrie

Toonaangevend voor enkele belangrijke producten

Hoge technische kennis

Comfortabele positie eigen vermogen / lage schuldenlast

Goed gevestigd op nieuwe markten

Gevoelig voor economische/politieke tegenslagen (crisis, sancties, oorlog)

Gebrek aan flexibiliteit

Bron: Atradius

Italië

- Concurrentie blijft groot op de binnenlandse markt
- Betalingen gebeuren na gemiddeld 100 dagen
- Moeilijkheden in het segment van machines voor de oliesector

Overzicht

Beoordeling kredietrisico	sterke verbetering	verbetering	stabiel	verslechtering	sterke verslechtering
Trend in wanbetaling over de afgelopen 6 maanden		✓			
Ontwikkeling van wanbetaling in de komende 6 maanden		✓			
Trend in insolventies over de afgelopen 6 maanden			✓		
Ontwikkeling van insolventies in de komende 6 maanden		✓			
Financieringscondities	zeer hoog	hoog	gemiddeld	laag	zeer laag
Afhankelijkheid van bankfinanciering			✓		
Algehele schuldenlast van de sector			✓		
Bereidheid van banken om krediet te verlenen aan de sector			✓		
Bedrijfsklimaat	sterke verbetering	verbetering	stabiel	verslechtering	sterke verslechtering
Winstmarges: algemene trend over de afgelopen 12 maanden		✓			
Situatie algemene vraag (verkoop)		✓			

Bron: Atradius

De Italiaanse machine-industrie bleek relatief veerkrachtig te zijn tijdens de economische baisse in Italië, door zijn exportgerichtheid, grote specialisatiegraad en precisiemachines met een toegevoegde waarde. Zowel hun specialisatie als hun kwaliteit hebben tal van (exportgerichte) bedrijven geholpen om een bevredigende winstmarge te behouden.

De concurrentie blijft echter groot op de binnenlandse markt, vooral onder kleine en middelgrote machinebedrijven die afhankelijk zijn van de bouwsector. De nog altijd trage groei van de binnenlandse investeringen en de zwakte van sommige eindmarkten doen vermoeden dat vooral kleinere machineproducenten in sommige deelsectoren met een lagere productie zullen blijven kampen. Het segment van de bouw- en wegmachines heeft nog altijd te lijden onder de zwakke bouwprestaties in Italië. Het segment van de grondverzetmachines is sterk afhankelijk van openbare werken en wordt dus blootgesteld aan structureel trage be-

talingen door overheidsbedrijven. Tegelijkertijd neemt de vraag naar machines voor de olie- en gassector af.

Het machinesegment dat afhankelijk is van de productiesector blijft daarentegen profiteren van een groeiende export en een toenemende vraag vanuit de binnenlandse markt (bijvoorbeeld auto's). Men verwacht dat grotere en meer gediversifieerde machinebedrijven en exportgerichte bedrijven uit het mkb hun prestaties en cashgeneratie zullen verbeteren.

Betalingen in de Italiaanse machinesector gebeuren na gemiddeld 100 dagen. Het betalingsgedrag was goed de voorbije twee jaar en het aantal late betalingen is laag. Het aantal wanbetalingen is de voorbije 12 maanden gedaald en zou de komende maanden verder moeten dalen. Het aantal insolventies in de machinesector is relatief laag; het bleef de voorbije zes maanden stabiel en de verwachting is dat het de komende zes maanden zal dalen.

Italië: machine-industrie

	2015	2016f	2017f
Bbp-groei (%)	0,8	1,1	1,2
Groei van de toegevoegde waarde van de sector (%)	0,8	0,5	1,5

Aandeel van de sector in de nationale economie (%)	2,0
Gemiddelde groei van de sector over de afgelopen 3 jaar (%)	-1,5
Gemiddelde groei van de sector over de afgelopen 5 jaar (%)	-1,1
Exportgerichtheid	hoog
Concurrentie	hoog

Bronnen: IHS, Atradius

Ons acceptatiebeleid in 2016 blijft over het algemeen open, vooral voor grote bedrijven en deelsectoren die op de niche-export gericht zijn (bijvoorbeeld precisiemachines) – een van de succesverhalen van de Italiaanse productiesector. Die bedrijven boeken doorgaans solide financiële prestaties en hebben een goed liquiditeitsprofiel. We staan echter voorzichtiger tegen-

over bedrijven die actief zijn in eindsectoren die het nog altijd moeilijk hebben (bijvoorbeeld de bouwsector) en die afhankelijk zijn van overheidsbedrijven. We volgen machineproducenten die onderdelen maken voor de olie- en gassector nauw op de voet, aangezien investeringen in deze sector teruggelopen zijn door de lagere energieprijzen.

Italiaanse machine-industrie

Sterke Punten

Hoge specialisatiegraad en technologische knowhow

Exportgerichtheid en goede geografische diversificatie op eindmarkten

Grote technische bedrijven met over het algemeen solide financiële prestaties

Zwakke Punten

Groot aantal kleine bedrijven

Kleine bedrijven hebben weinig onderhandelingskracht

Nog altijd fragiel herstel van de binnenlandse economie

Bron: Atradius

Marktprestaties in een oogopslag

Denemarken

- **Stabiele prestaties, maar hoge inputkosten**
- **Segment van landbouwmachines kampt met problemen**
- **Geen toename van het aantal insolventies verwacht**

De Deense machine-industrie is sterk op de export gericht. Sommige grote bedrijven zijn wereldwijd actief in de productie en verkoop van producten voor energieoptimalisering (dat wil zeggen thermostaten, pompen, compressoren) en apparatuur voor de wereldwijde mijnbouw. Andere deelsectoren, zoals apparatuur voor slachthuizen/voedingsverwerking en machines voor de landbouwsector zijn eerder op dichterbij gelegen markten gericht zoals Scandinavië, Duitsland en het Verenigd Koninkrijk.

De sector heeft de voorbije 2-3 jaar stabiele prestaties geboekt. De belangrijkste factoren van het succes van de Deense machine-industrie waren hun vermogen om de kosten te stroomlijnen, hun verdere investeringen in productontwikkeling/nieuwe technologie en uitbreiding naar nieuwe exportmarkten. Structurele zwakheden zijn echter de hoge energie- en loonkosten. De loonkosten in de Deense machine-industrie behoren namelijk tot de hoogste in de EU.

De groei van de toegevoegde waarde in de Deense technische sector zou met 3,4% moeten stijgen in 2016 en met 2,0% in 2017. De algemene vooruitzichten voor de prestaties in 2016 en voor 2017 zijn stabiel voor sommige segmenten, zoals exporteurs van energieoptimaliseringsproducten die worden gebruikt op domeinen zoals verwarming, koeling en waterzuivering. Dit geldt ook voor leveranciers van de wereldwijd groeiende windturbinesector en voor producenten van machines voor de automatisering van het productieproces. Dat gezegd zijnde zijn de vooruitzichten voor producenten van landbouwmachines iets minder, omdat minder geïnvesteerd werd in de Europese landbouwsector.

Het betalingsgedrag was goed de voorbije twee jaar en het aantal betalingsachterstanden, wanbetalingen en insolventies zou stabiel moeten blijven in 2016. Vooral kleine spelers met hoge productiekosten en waar beperkte toegang tot bankleningen de liquiditeit onder druk zette, gingen bankroet. Daarom volgen we kleine spelers nauwer op de voet, terwijl ons algemeen acceptatiebeleid voor deze sector over het algemeen open tot neutraal is.

Turkije

- Export naar Rusland is gedaald
- Banken zijn minder bereid om te lenen
- Groot aantal late betalingen

De Turkse machinesector kampt met enkele problemen; sinds 2015 staat de verkoop immers onder druk. De politieke onzekerheid die tot minder kapitaaluitgaven en hoge intrestvoeten leidde, had een negatief effect op de sector. In 2015 daalde de machine-import met 10% ten opzichte van het voorafgaande jaar, terwijl de export met 11,7% daalde; de machine-export naar Rusland kromp zelfs met 45%. Turkse machine-exporteurs die van deze markt afhankelijk zijn, kunnen het moeilijk hebben om verloren marktaandeel elders goed te maken. Dat geldt ook voor machineproducenten die naar Irak en Azerbaidjan exporteren wegens de politieke en economische problemen in deze landen.

Wegens de zwakke prestaties van de textiel- en kledingsector – het gevolg van de externe vraag – verwacht men dat de verkoop van machines aan deze sector zal krimpen in 2016. Positieve ontwikkelingen in de bouw- en autosectoren zouden de vraag naar machines echter moeten ondersteunen.

De daling van de goederenprijzen, onder andere voor metalen, hielpen de winstmarges van machineproducenten in stand te houden, maar de overcapaciteit zorgde voor grote concurrentie op de Turkse machinemarkt, wat op zijn beurt tot prijsoorlogen leidde. Tegelijkertijd worden Chinese concurrenten productiever en halen ze hun achterstand op het vlak van technologie en algemene kwaliteit in, terwijl ze hun kosten laag weten te houden. Vergeleken met veel ontwikkelde markten profiteert de Turkse machinesector echter nog steeds van lagere loonkosten.

Turkse machineproducenten met onvoldoende eigen vermogen en lange betalingstermijnen maken vaker gebruik van bankleningen, maar door de volatielere politieke en economische omstandigheden en een groot aantal niet afgeloste leningen zijn banken minder geneigd om leningen toe te staan.

Betalingen in de machine-industrie gebeuren na gemiddeld 90 à 120 dagen en het aantal late betalingen is hoog. Het aantal insolventies is het voorbije half jaar gestegen en zullen de komende zes maanden naar verwachting afvlakken. Meer insolventies worden echter verwacht indien de momenteel moeilijke economische en politieke toestand verder zou verslechteren.

Marktprestaties in een flits

België

- De vraag naar Belgische machines en techniek wordt nog steeds beïnvloed door de moeilijkheden waar sommige grote koperssectoren mee kampen (bijvoorbeeld de bouwsector). Productie- en landbouwmachines doen het daarentegen vrij goed. Hoewel de concurrentie groot is, profiteren kwaliteitsproducenten doorgaans wel van een concurrentievoordeel.
- De winstmarges van Belgische machine-producenten zijn over het algemeen stabiel gebleven de voorbije 12 maanden, doordat bedrijven hun kostenbasis wisten te verlagen. De komende maanden zouden de marges stabiel moeten blijven of licht verminderen, afhankelijk van het activiteitsniveau (orderboeken).
- Een groot probleem voor deze sector is dat banken doorgaans nog altijd minder geneigd zijn om leningen toe te staan. Bedrijven die geen toegang hebben tot financiering, kunnen niet duurzaam presteren: de hefboomwerking was altijd al hoog in de machinesector, door de benodigde investeringen.
- Betalingen in de Belgische machine-industrie gebeuren na gemiddeld 60 dagen. Het betalingsgedrag is gemiddeld en het aantal late betalingen was de voorbije jaren laag.
- Hoewel nog steeds laag in vergelijking met andere sectoren, is het aantal wanbetalingen de voorbije zes maanden gestegen; men verwacht dat deze negatieve trend zal aanhouden. Het aantal insolventies in deze sector is laag, maar laat een lichte verslechtering zien.

Brazilië

- De machinesector heeft nog altijd zwaar te lijden onder de economische baisse (het Braziliaanse bbp krimpt naar verwachting met 3,7% krimpen in 2016, na een daling van 3,8% in 2015). Het Braziliaanse bedrijfsklimaat is verslechterd, terwijl de intrestvoeten, inflatie en wisselkoersvolatiliteit hoog blijven. De machinesector lijdt hoofdzakelijk onder een massale daling van de overheids- en private investeringen, vooral in de bouw- en olie-/gassectoren die de grootste kopers zijn.
- De machine-industrie is een van de Braziliaanse sectoren met de grootste schuldenlast, aangezien deze sterk afhankelijk is van financiering op lange termijn, zowel door de overheid als door banken. Veel machineproducenten torsen een zware schuldenlast, door de vele investeringen de voorgaande jaren toen de economie groeide. Die schulden aflossen is steeds moeilijker geworden, vooral door de hogere intrestvoeten en het feit dat banken niet bereid zijn om nieuwe kredieten toe te staan.
- Naast de vraag zijn ook de winstmarges de voorbije 12 maanden kleiner geworden; ze dalen naar verwachting verder in de tweede helft van 2016.
- Het betalingsgedrag in de machinesector is vrij slecht, aangezien het aantal wanbetalingen is gestegen in 2015 en naar verwachting verder zal stijgen de komende zes maanden. Als gevolg van de door de hoge intrestvoeten veroorzaakte kredietcrunch verlengen veel bedrijven hun betalingstermijnen. Het aantal insolventies van machineproducenten is ook toegenomen: de komende maanden verwacht men een verdere stijging van het aantal faillissementen.
- Door het toenemende aantal kredietverzekeringsclaims, de slechtere bedrijfsprestaties en het toegenomen kredietrisico hanteren we momenteel een restrictief acceptatiebeleid voor alle machine-deelsectoren.

Nederland

- De Nederlandse machinesector is goed voor 1,5% van de nationale economie. De toegevoegde waarde van deze sector zou met 0,4% moeten groeien in 2016 en met 1,7% in 2017.
- Ongeveer twee derde van de Nederlandse machineproductie wordt geëxporteerd, goed voor 20% van de totale Nederlandse export. De sector is dan ook zeer gevoelig voor veranderingen op het vlak van internationale economische trends en marktontwikkelingen. Vooral valutaschommelingen kunnen zowel de vraag als de financiële resultaten beïnvloeden.
- Nederland is een van 's werelds toonaangevende producenten van voedingsverwerkingsmachines. In 2015 bedroeg de totale omzet van de Nederlandse sector van de voedingsverwerkings- en verpakkingmachines ongeveer EUR 2,5 miljard. Om de snel veranderende vereisten op het vlak van klanten en technologie bij te houden, zijn investeringen in onderzoek en ontwikkeling (R&D) en hoogopgeleide medewerkers van doorslaggevend belang. Gemiddeld 7% van de werknemers in de Nederlandse machine-industrie houdt zich bezig met R&D.
- Het betalingsgedrag was goed de voorbije twee jaar en de verwachting is dat het aantal betalingsachterstanden, wanbetalingen en insolventies laag zal blijven in 2016.
- Ons acceptatiebeleid voor deze sector is over het algemeen soepel. We letten op de investeringscapaciteit van bedrijven, gerealiseerde marges, toegang tot financiering, orderboeken en afhankelijkheid van bepaalde verkoopmarkten (vooral Rusland en China).

Verenigde Staten

- De VS is 's werelds grootste markt voor machines/techniek en de op twee na grootste leverancier. Binnenlandse fabrikanten nemen bijna 60% van de Amerikaanse markt voor hun rekening.
- De inkomsten in de sector van de technische diensten herstelden zich in 2015, na een daling van enkele jaren, doordat de grotere liquiditeit op de financiële markten de uitgaven voor nieuwbouw een boost gaf. De Amerikaanse machine-industrie boekte vorig jaar een groei van 1,2%.
- Men verwacht dat producenten van bouwmachines hiervan zullen profiteren in 2016, aangezien de Amerikaanse bouwactiviteiten met 6% zouden moeten groeien. Ook de infrastructuuruitgaven zullen naar verwachting stijgen. In 2016 zal de vraag naar technische producten van hoge kwaliteit groot blijven in de meeste bedrijfssectoren.
- Dat gezegde zijnde hebben producenten van machines voor de olie-/gas- of mijnbouwsector te lijden onder lagere kapitaaluitgaven voor de aankoop van machines en apparatuur.
- Deze kapitaalintensieve sector is over het algemeen sterk afhankelijk van bankleningen en Amerikaanse banken zijn in principe bereid om leningen te verstrekken aan deze sector. De gemiddelde betalingstermijn in de Amerikaanse machine-industrie is 30 dagen, maar dat kan langer zijn doordat kapitaaluitgaven dunder kunnen uitvallen. Het betalingsgedrag de voorbije twee jaar was goed, met een vrij laag aantal wanbetalingen. Men verwacht dat het aantal wanbetalingen verder zal dalen de komende zes maanden.
- Vergeleken met andere Amerikaanse sectoren is het aantal insolventies in de machinesector laag; het aantal faillissementen zou moeten dalen in de tweede helft van 2016. Wegens het positieve kredietrisico hanteren we een over het algemeen open acceptatiebeleid voor de Amerikaanse machinesector. Enige voorzichtigheid is geboden wat betreft deelsectoren die afhankelijk zijn van de olie-/gasindustrie en mijnbouw.

Zweden

- De Zweedse machinesector is sterk op de export gericht. De belangrijkste segmenten zijn de autosector (vrachtwagens), landbouw- en industriële machines. De valutavolatiliteit is een potentieel risico, aangezien de productiekosten in Zweedse kronen worden geboekt. De grootste binnenlandse klant van de Zweedse machinesector is de auto-industrie (bijvoorbeeld Volvo en Scania).
- De sector heeft enkele jaren van positieve ontwikkeling achter de rug. De economische groei van Zweden steeg met 4,2% in 2015 en zou met 3,6% moeten stijgen in 2016. Als gevolg daarvan blijven de kapitaaluitgaven stijgen. Men verwacht dat de productie van machines met 2,3% zal groeien in 2016 en met 0,9% in 2017.
- Door de positieve groeivoorzichten zouden de winstmarges van machineproducenten stabiel moeten blijven in 2016.
- De machinesector kampt niet met specifieke kredietproblemen, aangezien banken doorgaans bereid zijn om leningen te verstrekken. De meeste bedrijven profiteren van de momenteel lage intrestvoeten bij het aflossen van hun schulden.
- De gemiddelde betalingstermijn in de machinesector schommelt tussen 30 en 45 dagen. Het betalingsgedrag was goed de voorbije twee jaar en het aantal betalingsachterstanden, wanbetalingen en insolventies blijft naar verwachting laag in 2016.
- Vanwege goede groeivoorzichten en het lage kredietrisico hanteren we een soepel acceptatiebeleid voor deze sector.

Vooruitzichten prestaties sectoren per land

Augustus 2016

	Landbouw	Automotive/ Transport	Chemie / Farmacie	Bouw / Bouw- materialen	Duurzame consumptiegoederen	Electronica / ICT	Financiële diensten
België							
Denemarken							
Duitsland							
Frankrijk							
Hongarije							
Ierland							
Italië							
Nederland							
Oostenrijk							
Polen							
Portugal							
Rusland							
Slowakije							
Spanje							
Tsjechië							
Turkije							
VK							
Zweden							
Zwitserland							
Brazilië							
Canada							
Mexico							
VS							
Australië							
China							
Hong Kong	N/A						
India							
Indonesië							
Japan							
Nieuw-Zeeland							
Singapore							
Taiwan	N/A						
Thailand							
VAE							

INHOUDSOPGAVE

UITGEREIDE RAPPORTEN

MARKTPRESTATIES IN EEN
OOGOPSLAG

MARKTPRESTATIES
IN EEN FLITS

OVERZICHTSTABEL

SECTORPRESTATIES

Voeding	Machines	Metaal	Papier	Diensten	Staal	Textiel

Uitstekend

Goed

Redelijk

Matig

Slecht

Sectorprestaties

Veranderingen sinds juli 2016

Europa

Frankrijk

Landbouw

Verlaagd van goed naar matig

Boeren kampen met lagere graan- en zuivelprijzen, terwijl vleesproducenten nog altijd te lijden hebben onder de zware concurrentie binnen de Europese Unie. Als gevolg van deze prijzen werken veel boeren met verlies.

Nederland

Bouw/bouwmaterialen

Verhoogd van matig naar redelijk

De bouwsector heeft zich eindelijk hersteld sinds 2015; men verwacht dat het productievolume met 4% zal groeien in 2016, terwijl het woningbouwsegment met meer dan 10% zou moeten groeien. Grote spelers rapporteren een stijgende omzet en inkomsten. De sector van de bouwmaterialen zou van deze positieve vooruitzichten moeten profiteren. De deelsector van de weg- en waterbouwkunde blijft echter zwak presteren.

Azië/Oceanië

Verenigde Arabische Emiraten

Financiële diensten

Verlaagd van goed naar redelijk

Verschillende financiële instellingen en dienstverleners in de VAE hebben de laatste tijd veel dubieuze vorderingen opgelopen; men verwacht dat ze de komende maanden zwak zullen blijven presteren.

Hebt u deze Market Monitor met interesse gelezen? Kijkt u dan ook eens op onze website www.atradius.nl. U vindt hier nog meer Atradiuspublicaties die zich richten op de mondiale economie, waaronder diepgaande landenrapporten, advies over creditmanagement en artikelen over actuele busnessttopics.

Actief op Twitter? Volg [@atradiusNL](https://twitter.com/atradiusNL) of zoek op [#marketmonitor](https://twitter.com/hashtag/marketmonitor) om up to date te blijven met de nieuwste versie.

Volg Atradius op Social Media

[@atradiusNL](https://twitter.com/atradiusNL)

[Atradius-
Nederland](https://www.linkedin.com/company/atradius-nederland)

[atradiusNL](https://www.youtube.com/atradiusNL)

Atradius N.V.
David Ricardostraat 1 · 1066 JS Amsterdam
Postbus 8982 · 1006 JD Amsterdam
Nederland
Tel.: 020 553 9111

info@atradius.nl
www.atradius.nl